

Відділ освіти Іршавської РДА
Іршавський районний Будинок дитячої творчості

Погоджено

Протокол засідання методичної ради
районного методичного кабінету
відділу освіти Іршавської РДА
№ 01 від 22.09.2016

Затверджено

Наказ
відділу освіти
Іршавської РДА
№ 570 від 24.09.2016

Навчальна програма
з позашкільної освіти
еколого-натуралістичного напрямку
«Юні друзі природи»
(авторська)

3 роки навчання

Іршава – 2016

Автор:

Шнелцер Вікторія Михайлівна – керівник гуртка «Юні друзі природи» Іршавського районного Будинку дитячої творчості.

Рецензенти:

Попович С.Ю. – методист управління освіти, молоді та спорту Іршавської РДА

Глушко В.І. – заступник директора Іршавського районного Будинку дитячої творчості.

Упорядники:

Глушко В.І. – заступник директора Іршавського районного Будинку дитячої творчості.

Мартінова Антоніна Василівна – керівник гуртка «Комп'ютерна грамотність» Іршавського районного Будинку дитячої творчості.

Пояснювальна записка

Виховання в людей дбайливого ставлення до природи починається з дитячих років. Безпосередньо спілкування з природою є невичерпним джерелом високих моральних почуттів. В процесі занять велика увага приділяється вирощуванню рослин на дослідницькій ділянці, проведенню спостережень і дослідів, участь в роботі «Зелених патрулів» тощо.

Програму розраховано на організацію позакласних занять з учнями, які не просто повторюють матеріал шкільного курсу природознавства, а систематично його доповнюють і збагачують конкретними фактами, одержаними в наслідок самостійної роботи в гуртку.

Програма розрахована на роботу гуртка за двома рівнями навчання: початковий рівень - 2 роки (144 та 216 годин на рік відповідно); основний рівень - 1 рік навчання (216 годин на рік). Кількісний склад навчальної групи становить 10-15 учнів.

Враховуючи вікові особливості учнів, їх надмірну рухливість, нестійкість уваги та інтересів, керівнику гуртка необхідно прагнути, щоб кожне заняття було цікавим. З цією метою до занять слід включити загадки, вікторини, використовувати ігрові форми.

Значна увага приділяється роботі на шкільній навчально-дослідницькій ділянці, у куточку живої природи. Такі досліді і практичні роботи пробуджують інтерес до вивчення рослин і тварин.

Одна з поширених форм гурткових знань – екскурсії в природу. Вони поглиблюють знання гуртківців про різноманітність рослинного і тваринного світу, виховують любов і дбайливе ставлення до всього живого.

Окремим розділом планується масова і суспільно корисна робота, наприклад: участь гуртківців у натуралістичних масових заходах – свято врожаю, день Землі, Місячник саду і лісу (робота на дослідницькій ділянці Довжанського лісництва), тематичні акції, різного рівня конкурси, проектна діяльність.

Гуртківці повинні знати:

- Значення рослин у природі та житті людини;
- Роль тварин в житті людини;
- Як зимують птахи;
- Життєдіяльність рослин в різні пори року;

Гуртківці повинні вміти:

- Розрізняти види рослин;
- Вести спостереження за сезонними явищами у природі;
- Складати календар погоди;
- Спостерігати за сезонними змінами у житті тварин;
- Доглядати за кімнатними рослинами.

Навчально-тематичний план

Початковий рівень

Перший рік навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		
		Разом	Теорія	Практика
1.	Вступне заняття	6	6	
2.	Я і навколишній світ	32	25	7
3.	Світ неживої природи	16	11	5
4.	Світ живої природи	50	38	12
5.	Люби все живе рідного краю.	16	12	4
6.	Моя країна – Україна.	20	18	2
	Всього	144	114	30

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступне заняття (6 год.)

Усне тестування з метою вивчення індивідуальних особливостей та нахилів гуртківців. Виховна бесіда «Мій рідний край – моя Земля».

2. Я і навколишній світ (32 год.)

Робота у рамках Всеукраїнського місячника «Діти на дорозі». Малюнки по даній темі. Що треба знати про природу. Природа жива і нежива. Як ти впізнаєш світ. Природні та рукотворні тіла. Організми. Що потрібно організмам для життя? Різноманітність рослин. Різноманітність тварин. Значення природи для людини. Бережливе ставлення до природи. Правила поведінки в природі.

Практична робота. Екскурсія до Довжанського лісництва. Майстрування годівничок. Екскурсія до дослідницької ділянки. Розміщення годівничок по деревах дослідницької ділянки.

3. Світ неживої природи (16 год.)

Сонце. Гра «Дари сонця». Вода в природі та житті людини. Повітря. Вітер. Загадки по темі. Ґрунт.

Практична робота. Екскурсія до дослідницької ділянки з метою визначення та вивчення ґрунту в різних місцях ділянки. Гірські породи. Практична робота «Ознайомлення з гірськими породами рідного краю».

4. Світ живої природи (50 год.)

Рослини, будь рослинам другом. Які бувають рослини. Ушанування рослин. Види та групи рослин. Червона книга України. Рослини занесені до червоної книги. Бережливе ставлення до рослин. Тварини. Тварини в житті людей. Різноманітність тваринного світу. Дикі та свійські тварини. Хто такі комахи. Риби. Птахи. Тварини, занесені до Червоної книги України. Поведінка звірів у різні пори року. Бережливе ставлення до тварин.

Практична робота. Екскурсія до урочища «Квасна вода». Заготовка природних матеріалів для практичної роботи. Практична робота «Будова рослин». Аплікація «Наші супутники життя з першого дня народження - квіти». Тварини живого куточка. Екскурсія. Композиція «Шкільна ферма».

5. Люби все живе рідного краю (16 год.)

Місце, де я живу. Рослини рідного краю. Тварини рідного краю. Охорона рослин та тварин.

Практична робота. Екскурсія до дослідницької ділянки (Довжанське лісництво). Екскурсія до урочища «Квасна вода».

6. Моя країна – Україна (20 год.)

Наша країна – Україна. Великі міста. Карта України. Багатства України. Що в Україні – най-най. Державні символи України. Патріотичне свято «Моя рідна Україно, я – твоя мала частина». Виставка робіт вихованців.

Підсумкове заняття.

План роботи на період літніх канікул.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин			Кільк. годин	Зміст роботи
		Разом	Теорія	Практика		
1.	Екскурсія до урочища «Квасна вода»	4	2	2	4	Заготовка матеріалу для засушення.
2.	Конкурс малюнків «Зелений світ».	4		4	4	Робота над малюнками «Зелений світ»
Разом		8				

Орієнтовний тематичний план занять
Основний рівень.
І рік навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		
		Разом	Теорія	Практика
1.	Вступне заняття	6	4	2
2.	Зелені рослини	30	19	11
3.	Природа восени.	24	15	9
4.	Погода та народні прикмети.	18	18	
5.	Зимові зміни в природі.	42	21	21
6.	Домашні тварини.	21	12	9
7.	Весняні зміни в природі.	36	18	18
8.	Охорона природи.	21	12	9
9.	Кімнатні квіти	18	9	9
	Всього	216	116	100

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступне заняття (6 год.)

Ознайомлення з планом роботи. Бесіда «Україна – наш спільний дім».
Практична робота. Екскурсія до кутка живої природи.

2. Зелені рослини (30 год.)

Що таке природа? Явище живої та неживої природи. Значення рослин у природі та житті людей. Будова та розмноження рослин. Види та групи рослин.
Практична робота. Екскурсія до дослідницької ділянки з метою вивчення будови рослин. Поробка «Осінь квітка». Екскурсія в парк. Заготовка природних матеріалів. Виготовлення аплікації.

3. Природа восени (24 год.)

Ознаки осені. Життя рослин восени. Значення овочевих та їстівних культур в житті людини. Тварини та звірі восени.

Практична робота. Аплікація «Золотий лист». Життя птахів та комах восени. Аплікація «Жива грядка».

4. Погода та народні прикмети (18 год.)

Погода та народні прикмети. Екскурсія до урочища «Квасна вода» з метою вивчення змін в природі. Вимірювання температури, зміна стану води при нагріванні. Складання календаря погод. Малюнки на тему «У природи немає поганої погоди».

5. Зимові зміни в природі (42 год.)

Ознаки зими. Рослини взимку. Життя птахів взимку. Поведінка зимуючих птахів. Тварини взимку. Поведінка тварин взимку.

Практична робота. Екскурсія до дослідницької ділянки. Виготовлення годівничок. Екскурсія з метою визначення птахів нашої місцевості. Охорона птахів узимку. Їжа для птахів. Харчування. Зимові сплячка.

6. Домашні тварини (21 год.)

Різновиди домашніх тварин. Конкурс малюнків «Наші менші друзі».

Практична робота. Догляд та утримання тварин. Поробка «Друзі наші менші» (оригамі).

7. Весняні зміни в природі (36 год.)

Ознаки весни. Життя рослин весною. Первоцвіти. Акція «Первоцвіт». Птахи навесні. Конкурс малюнків «Перелітні птахи». Життя тварин навесні.

Практична робота. Виготовлення пробок на весняні теми (паперопластика). Виготовлення екологічної листівки «Тиша в лісі». Екскурсія у куточок живої природи. Спостереження за розкриттям бруньок. Робота з природним матеріалом.

8. Охорона природи (21 год.)

Червона книга України. Заповідники України. Рослини місцевої флори, що знаходяться під охороною. Тварини місцевої фауни, що знаходяться під охороною.

Практична робота. Екскурсія до урочища «Квасна вода». Екскурсія до дослідницької ділянки (Довжанське лісництво). Конкурс малюнків «Збережемо природу».

9. Кімнатні квіти (18 год.)

Ознайомлення з кімнатними рослинами. Розміщення, норми поливу та харчування кімнатних рослин.

Практична робота. Поробка «Фіалка». Підсумкове заняття.

План роботи на період літніх канікул

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		
		Разом	Теорія	Прак.
1.	Життя влітку.	12	9	3

Життя влітку (12 год.)

Ознаки літа. Життя рослин влітку. Життя та поведінка рослин влітку.
Життя та поведінка звірів влітку.

Практична робота. Екскурсія у куточок живої природи.

Література.